

ΤΑ ΣΙΓΙΛΛΑ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ *)

Τὸ σιγίλλον εἶνε σχηματισμένον ἀπὸ δύο στοιχεῖα τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται συννηωμένα· τὸ πρῶτον, ὅπερ σύγκριται μόνον ἀπὸ τὴν εἰκόνα, εἶνε τὸ ὀνομαζόμενον τύπος· τὸ δεύτερον, ὅπερ σύγκριται ἀπὸ τὴν γραφὴν, ἀποτελεῖ τὴν λεγομένην παράδοσιν (*leggendā*). Αὕτη διετηρήθη σχεδὸν πάντοτε χωρὶς ἐνδιαφερούσας παραλλαγὰς, ἐὰν μὴ κατὰ βάθος, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῆς. Αὕτη ἀκολουθεῖ συνήθως τὴν ἐξωτερικὴν περιφέρειαν τοῦ τύπου ἢ τῆς μορφῆς καὶ εἶνε διατεθειμένη εἰς τρόπον ὥστε νὰ δόναται νὰ ἀναγνωσθῇ ὑπὸ τὴν ἐσωτερικὴν.

Τὸ γένος φέρει ἐν τῇ γραφῇ, μὲ τὰ γράμματα τῆς ἐποχῆς, τὸ ὄνομα καὶ τὸν τίτλον τοῦ κτήτορος τοῦ σιγίλλου καὶ τοῦτο ἀνεῖ· λέξεων συντετμημένων, ἐντὸς ἐὰν αἱ συντετμημέναι αὗται λέξεις ἦσαν εὐνόητοι.

* *

Ἄς ὁμιλήσωμεν τὴν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν κατεσκευάζοντο τὰ σιγίλλα ταῦτα καὶ ποῦ καὶ πότε ἐγένετο χρῆσις τούτων.

Κατὰ τοὺς πρῶτους χρόνους ὁ κηρὸς, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον παρεσκευασμένος, ἦτο προσκεκολλημένος ἐπὶ τῶν ἐγγράφων, μετὰ τὰς τελικὰς διατυπώσεις καὶ παραπλευρῶς τῆς υπογραφῆς ἢ τοῦ μονογράμματος, κατόπιν μὲ τὴν μήτραν πιεζομένην δυνατὰ κατωρθοῦτο ἡ ἀποτύπωσις. Καὶ αὕτη ἀπασχλεῖται κοινῶς *piastra* ἢ *bollo*. Ὁ ἐντεταλμένος τὴν ἐργασίαν ταύτην, σπουδαιοτάτην κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, ἦτο ὁ καγκελάριος (*cancelliere*) ἢ, ὅπως παρ' ἡμῶν ὀνομάζεται, ὁ σφραγιδοφύλαξ (*guardasigilli*).

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους δὲν ἔλειπον οἱ παραχαρακταὶ καὶ δὲν ἐβράδυνον νὰ παραχαραξῶσι σπουδαιοτάτα ἐγγράφα ἀποσπῶντες ἀπὸ τὰ αὐθεντικά ἐγγράφα τὰς ἐκ κηροῦ σφραγιδας ὅπως τὰς ἐπικολλήσουν ἐκ νέου εἰς τὰ παραχαραχθέντα, παρέστη ἀνάγκη ὅπως σκερθῶσι τινὶ τρόπῳ ἡδύναντον ἀποφύγωσι τὰς παραχαραξεις ταύτας.

Ἰδοὺ δὲ ὁ τρόπος τῆς παραχαραξέως. Ἐπέρων λεπίδα μαχαίρας λεπτοτάτην μετὰ μεγάλῃς προσοχῆς μεταξὺ τοῦ κηροῦ καὶ τῆς περιγραμνῆς εἰς τρόπον ὥστε ἡ βοῦλλα ἀφαιρεῖτο χωρὶς διόλου νὰ βλαφθῇ. Κατόπιν τὸ ἐθέρμαινον ἐλαφρῶς ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος καὶ τὸ ἐπεκώλων εἰς ἄλλην περιγραμνῆν ἢ εἰς ἄλλο *legaccio* ἢ ἄλλην ταινίαν.

Ἄλλὰ τί εἶνε τὸ *legaccio* καὶ ἡ ταινία αὕτη;

*) Συνέχεια.

Ὁ Λουδοβίκος ὁ Παχὺς, καθὼς καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, εἶχε παρατηρήσῃ ὅτι ὁ ὄγκος τοῦ κηροῦ τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὰ σιγίλλα, τῶν ὁποίων ἡ διάμετρος ἦτο ἐνίοτε μεγάλη, ἔτρεχε τὸν κίνδυνον νὰ καταστραφῇ ἀπὸ τὴν ἀίπλωσιν τῆς περιγραμνῆς, ἢ τοῦλάχιστον νὰ ξεκολλήσῃ. Ἐκαμε τότε χρῆσιν τῶν κρεμαστῶν σιγίλλων· τουτέστι τὰ ἐκρέμα διὰ μιᾶς ταινίας κολλημένης ἀπὸ τὸ ἐν μέρος εἰς τὴν περιγραμνῆν, ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ ἀπὸ τὸν κηρον. Ὡς ἐννοεῖ τις τὰ ταιαῦτα ἦσαν *piastre*.

Τώρα λοιπὸν ἡ τὸ εὐκολώτερον νὰ ἀποσπᾶσιν οἱ παραχαρακταὶ τὰ σιγίλλα ἀπὸ τὰς ταινίας. Μάτην προσέφυγον εἰς τὰ ὑποσιγίλλα, (*sotto sigilli*), μικρότερον ἀποτύπωμα τιθέμενον κάτωθεν τοῦ μεγάλου· ἡ αὐθεντικότης τῶν ἐγγράφων δὲν ἦτο ἡγχυμένη, διότι εὐκολώτατα οἱ παραχαρακταὶ τὰ ἀπέσπων.

Τότε ἀκριβῶς ὁ Λουδοβίκος ὁ Νεὸς ἀπεφάσισε νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ἀντισιγίλλο (*contra-sigillo*). Τὸ τεμάχιον τοῦ κηροῦ μαζεύει εἰς μίαν τῶν πλευρῶν τοῦ μίαν ἀπὸ τὰς δύο ἄκρας τοῦ λωρίου (*legaccio*), σχεδὸν πάντοτε ἀποτελουμένου ἀπὸ πλατεῖαν μεταξίνην ταινίαν ποικίλου χρώματος, κατὰ τὴν διάθεσιν τοῦ σφραγιδοφύλακος, καὶ λαμβάνει ἐπὶ τῶν δύο πλευρῶν διαφορετικὸν ἀποτύπωμα. Καθὼς αἱ βοῦλλαι τῶν ποντηφίκων, αἱ δύο πλευραὶ τῶν σιγίλλων εἶχον ἐκάστη μίαν μορφήν ἢ μίαν ἐπιγραφὴν.

Τὸ *contra sigillo* τοῦ Λουδοβίκου τοῦ Νέου ἦτο ὁ ἱπποτικὸς τύπος ὁ ὁποῖος ἀνῆκε πιθανότερον εἰς τοὺς αὐθέντας. Ἄλλ' ἡ κυρία πλευρὰ τοῦ κυρίως καλουμένου σιγίλλου, τὸ ὁποῖον πάντοτε ἦτο πλατύτερον ἀπὸ τὸ *contra sigillo*, εἶχε πάντοτε τὸν τύπον τοῦ μεγιστάνος, τουτέστι τὸν βασιλικὸν τύπον.

Ἐν συνόλῳ ἦτο ταῦτ' ἀπὸ τῶν προκατόχων του, ἀλλ' ὅμως διέφερε κάπως ἀπὸ αὐτῶν. Ὁ πῶγων εἶχεν ἐξαφανισθῇ, ἡ κόμη ἦτο μακρὰ καὶ ἐπιπτεν ἐπὶ τῶν ὤμων, ὁ μανδύας κονταίνει καὶ τυλίσσεται, σφίγγεται περὶ τὸν λαϊμόν, τὸ σκήπτρον τελειώνει πολὺ χαριτωμένα εἰς κρῖνον. Καὶ ἐπὶ τέλους τὸ σχέδιον εἶνε μᾶλλον ἐπιμεμελημένον, καλλιτεχνικώτερον, αἱ χαραξεις τῆς σμίλης εὐθύτεραι, ὁριστικώτεραι, τὰ χαρακτηριστικὰ τελειότερα, αἱ λεπτομέρειαι εὐκρινέστεραι.

Ὁ Φίλιππος Αὐγούστος εἶνε νεανίας μὲ πρόσωπον θαλερὸν καὶ μορφήν ὡραίαν. Δὲν ἐνθυμίζει διόλου τὸν νικητὴν τοῦ *Bouvines*, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ εὐπροσέγγυρον πνεῦμα εἰς τὸ ὁποῖον καὶ δημώδης παράδοσις ἀπέδωκε τόσας εὐφυΐας. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὅλοι οἱ ἡγεμόνες χαραξοῦσι τὸ σιγίλλον των ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει των εἰς τὸν θρόνον καὶ φυσικὰ παριστῶσιν αὐτοὺς νέους. Ἐκτὸς ἐὰν διαρκούσης τῆς βασιλείας των μεταβάλλωσι τὸν τύπον τοῦ σιγίλλου των, τοῦθ' ὅπερ συνέ-

βαινεν ἢ ὅτε ἐκλέπτετο τὸ πρῶτον, ἢ ὅτε τὸ ἐπιμοῦντο παραχαράχεται ἐπιτήδειοι.

Τὸ **contra-sigillo** τοῦ Λουδοβίκου τοῦ Λέοντος εἶνε τύπος μὲ θυρεὸν οἰκογενειακόν, ἕνα θυρεὸν ἐγκατεσπαρμένον μὲ κρῖνα πλείεστα. Ἐάν ὁ κηρὸς ἢ τὸ μέταλλον ἠδύναντο νὰ μᾶς ἀπαδώσουν τὸν ζωηρὸν χρωματισμόν των, χρυσωμένα μὲ τὴν πρασινάδα τοῦ ἀγροῦ, θὰ ἔχομεν ἀκριβῶς τὴν ἐθνικὴν σημαίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Σημειοῦμεν ἐνταῦθα παρεμπιπόντως ὅτι περὶ τὰ τέλη τοῦ IB'. αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ II'. μερικαὶ ἐπιστολαὶ βασιλικαὶ ἔχουν τὸ σιγίλλον κρεμασμένον ἀπὸ τὴν ὀνομαζομένην οὐρὰν τῆς περγαμηνῆς (*coda della pergamena*) ἥτις ἦτο εἶδος ταινίας τιθεμένης διὰ λεπτοτάτης καὶ ὀξύτατης λεπίδος μαχαιριδίου καὶ ἥτις ἐκρέματο ἀπὸ τὴν περγαμηνήν.

Ἄλλ' ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου ἡ πρόοδος τῶν μηχανῶν ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς σφραγιδοφυλάκας τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ἀρχόντων νὰ ἀποκτήσῃσι καὶ οὗτοι ταινίας μεταξίνους μὲ λαμπρὰ χρώματα, κόκκινα, χρυσίζοντα, κυανᾶ. Τοιοῦτοτρόπως ἡ οὐρὰ τῆς περγαμηνῆς ἐτέθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐν ἀχρηστίᾳ.

Τὸ σιγίλλον τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου μᾶς μετέδωκε διὰ τῶν αἰώνων τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του λίαν ἄτεχνα. Τὸ τοιοῦτον δὲ εἶνε ἀληθὲς ἀτύχημα, διότι ὅλον τὸ ὑπόλοιπον εἶνε ἐντελέστατον.

Ἀνευρίσκονται ἐν αὐτῷ αἱ ἴδιαι ἀρεταὶ αἵτινες ἀπαντῶνται ἐν τῇ γλυπτικῇ, τῇ ἀρχιτεκτονικῇ τοῦ II'. αἰῶνος, τοῦτέστι ὕψος σολοῦ, γραμμαὶ ἀπλαῖ, κομφὴ διάθεσις τῶν κοσμημάτων, ἄνευ πλούτου, στάσις φυσικῇ, ὠραία.

Ἡ ἐνδυμασία μετετράπη ἐπὶ τὸ καλλιτεχνικώτερον, λαμβάνοντος τοῦ μανδύου σχῆμα ἀρχαίας χλαμύδος μὲ τὰς πτυχὰς πιπτούσας καθέτως, ἐνῶ τὸ ἄνθος, τὸ κρῖνον, ἔχει τὸ συμβολικόν σχῆμα τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ διατηρηθῇ διαρκῶς εἰς τὸ μέλλον.

Ὁ ἡγεμὼν οὗτος, οὗτινος τὸ πνεῦμα τῆς ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης τοῖς πᾶσι γνωστόν, ὅστις δὲν ἐδειλία ὅπως κατέβη νὰ εἰρηνεύσῃ τὰς φιλονικίας τὰς ἐπισυμβάσας ὑπὸ τὴν ἱστορικὴν ὄρυν τῶν Vincennes δὲν ἠδύνετο νὰ ὑστερήσῃ ὅπως δώσῃ παράδειγμα μεγάλου σεβασμοῦ πρὸς τὰ σιγίλλα τῶν χρόνων ἐκείνων. Καὶ τεμάχια ἀκόμη ἐὰν ἐσώζοντο, τὸ ἐγγράφον τὸ φέρων αὐτὰ ἐθεωρεῖτο παρ' αὐτοῦ ὡς ἄξιον λόγου.

Ὁ Ζουαμβίλ μᾶς διηγεῖται γεγονὸς τὸ ὁποῖον τιμᾷ πολὺ τὸν βασιλέα αὐτόν. Ὁ Σεβασμιώτατος Renaud de Trie παρουσίασεν εἰς τὸν ἄγιον τοῦτον χάρτην, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐδωρεῖτο εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς κομήσεως τῆς Βουλώνης ἡ κομητεία τοῦ Dammartin en

Goële. Τὸ σιγίλλον δὲν ἄφηνε νὰ φαίνεται εἰμὴ τὸ ἥμισυ τῶν κνημῶν μέρος· καὶ τὸ θράνιον εἰς οὐ ἀνεπαύοντο οἱ πόδες του. «Ὅταν ὁ βασιλεὺς ἔλαβε τὸν χάρτην εἰς τὰς χεῖρας του. «Ἰδοὺ τὸ σιγίλλον τὸ ὁποῖον μεταχειρίζομαι πρὸ τοῦ ταξιδεύσω καὶ φαίνεται λαμπρότατα ἀπὸ τὸ τεμάχιον αὐτὸ τοῦ σιγίλλου ὅτι τὸ ἀποτύωμα τοῦ χαλασμένου αὐτοῦ ἠμοιάζει μετὰ τοῦ ὀλοκλήρου. Διὰ τοῦτο δὲν θὰ ὀνηθῶ ἐν συνειδήτῳ νὰ γίνω κύριος τῆς κομητείας». Καὶ τὴν ἀπέδωκεν εἰς τὸν σεβασμιώτατον Renaud de Trie, κληρονόμον τῆς κομήσεως.

Ἐν τούτοις τὴν ὑπερβολικὴν εὐθύτητα τοῦ ἡγεμόνος τούτου δὲν ἠδύναντο νὰ μιμηθῶσιν ὅλοι εὐκόλως. Καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ὅσοι εἶχον περγαμηνὰς μὲ σιγίλλα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐφθαρμένας, κατεστραμμένας, τὰς ἀνάενουν διὰ τῶν σφραγιδοφυλάκων.

Καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἀκριβῶς ταύτης ἡ πολιτεία καὶ ὁ πλοῦτος τοῦ σχεδίου καθίστανται τὸ κύριον αὐτῶν μέρος καὶ μάλιστα διὰ τοὺς χαρακτὰς τῶν βασιλικῶν σιγίλλων.

Αἱ πτωχεύσεις καὶ ἡ διανομὴ τῶν κοσμημάτων καθίστανται μᾶλλον ἐλευθεριώτεραι ἐνὸς Φιλίππου τοῦ θαρραλέου καὶ Φιλίππου τοῦ ὠραίου. Ὁ πρῶτος τῶν ἡγεμόνων τούτων ἔχει τὸ πρόσωπον στρογγύλον, ἀνοικτόν· ἔχει ἀκριβῶς τὴν ἐκφρασιν τοῦ χαρακτῆρος τὸν ὁποῖον τοῦ ἀποδίδει ἡ ἱστορία. Ὁ δεῦτερος ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ σκληρότερα καὶ ἐκφρασιν αὐστηράν. Ἀφοῦ, παρὰ τὴν φυσιογνωμίαν του, οἱ σύγχρονοι του τὸν ἐπενόμασαν *ωραῖον*, ποῖος ἤξεύρει μήπως ἡ γλυκύτης τοῦ προσώπου δὲν ἦτο δι' αὐτοὺς τὸ ἰδεῶδες τοῦ κάλλους; Καὶ ὅμως αὐτὸς ἦτο ὁ ἀνὴρ ὅστις δὲν ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς Ρώμης καὶ ἠνάγκαζε τοὺς Νεΐτας καὶ ὅλους τοὺς ὑπηκόους του νὰ κύπτωσιν εἰς ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ταμείου του!

Οἱ τρεῖς αὐτοῦ υἱοὶ ἔχουν σχεδὸν τὴν αὐτὴν φυσιογνωμίαν, ἴσως κἄπως ὀλιγώτερον ἐπιβλητικὴν. Σημειοῦμεν μόνον ὅτι ὁ Λουδοβίκος Γ'. κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρα, ἀντὶ κρῖνου, τὴν ράβδον τῆς δικαιοσύνης ὑψουμένην διὰ τῆς μιᾶς χειρός. Ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς φαίνεται κωδωνίσκος γοθικός· εἶνε τὸ ἐμβρυον ἐξ οὗ θὰ γεννηθῇ βραδύτερον ὁ ἀρχιτεκτονικός θόλος (*bal-dacchino*) ὑπὸ τὸ ὁποῖον θὰ ἐνθρονίζεται ὁ παριστάμενος μονάρχης.

Ἐφθάσαμεν τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸν κλάδον τῶν Καπέτων-Βαλοῶ. Τὸ πρόσωπον καθίσταται πάλιν ἰσχνόν καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ μακρά, ἰδίως ἐπὶ τοῦ σιγίλλου τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Ἀγαθοῦ. Κατὰ τοὺς πρώτους Βαλοῶ ἡ σπουδὴ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου ἔκαμε σπουδαῖον βῆμα, διότι ὁ θρόνος των φέρει ἀπὸ τὰ δύο πλευρὰ ἢ δύο ἀετούς, ἢ δύο δελφίνας, οἱ δὲ πόδες τοῦ

βασιλείω: Ἰωάννου στήριζονται ἐπὶ δύο λεόντω-
μαζευμένων εἰς στάσιν φυσικωτάτην.

Αἱ εἰκόνες τὰς ὑποίας οἱ ζωγράφοι μᾶς ἀφῆ-
καν τοῦ ἡγεμόνος τοῦτου ὑμοιάζουνσι κατὰ πολὺ
μὲ τὴν τοῦ σιγίλλου. Νέα δὲ καὶ ἀκταμα-
λῆτος ἡ ἀπόδειξις αὕτη τοῦ ὅτι οἱ χαράχται δὲν
ἐχάρασσον ἐπὶ τῶν σιγίλλων κατὰ συνθήκην
καὶ τυχαίως τὰς εἰκόνας τῶν βασιλέων.

Μερικοὶ ἡγεμόνες ἔσχον ἐν σιγίλλων εἰδικῆς
χρήσεως: «τὸ σιγίλλον τὸ ὅποιον μετεχειρίζοντο
ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἀρχηγοῦ» ὡς τὸ τοῦ Κα-
ρόλου Ε'.

Τοῦτο δὲν ἦτο τύπος μεγιστάνος, οὔτε ἰπ-
πότου, ἀλλ' ἀπλῶς ὁ θυρεὸς τῆς Γαλλίας μὲ
τρία κρίνα, ὁ ὅποιος καλύπτει κατ' ἀρχὰς
κατὰ τὸ ἥμισυ τὸν βασιλέα. Ὅλον δὲ περιβάλλ-
εταὶ ἀπὸ τετράγωνον κορωνίδα, ὑπόθεν ἀναπη-
δῶσι δύο δελφίνες. Οἱ δελφίνες θὰ μείνουν
πλέον τοῦ ἐνὸς αἰῶνος ὡς ἐμβλημα πρόσητον
εἰς τὰ βασιλικά διάσημα, ἀναμφιβόλως ἐξ αἰ-
τίας τοῦ ἐν τῷ στέμματι Δελφινάτου.

Ὁ Κάρολος Γ', ὁ Κάρολος Ζ'. καθήνται
ὑπὸ θόλον *baldacchino* πάντοτε ἐπεκτεινόμενον
οὕτως ὥστε νὰ ἐνωθῇ ἐπὶ τέλους μὲ τὸν θρόνον,
διότι τὸ παλαιὸν ἔδρανον, ἡ παλαιὰ καθέδρα μὲ
τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πόδας τῶν ζώων θὰ ἐξα-
φανισθῇ καθ' ὅλοκληρίαν ὅπως ἀφήσῃ θέσιν εἰς
τὴν ἐκ ξύλου σκαλισμένου Γοθικὴν πολυθρόναν,

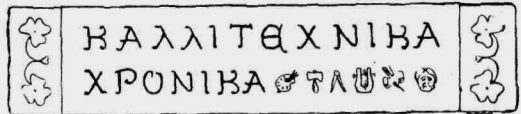

τὴν ἔχουσιν ἐρείσινωτον
καὶ ἀνωθεν αὐτῆς θό-
λον, ἢ μᾶλλον ἐπιστέ-
γασμα τοῦ αὐτοῦ εἶδους.
Ἐπειτα τὸ κόσμημα
τῶν κρίνων τῶν ζωγρα-
φισμένων προστίθεται εἰς
τὴν στέψιν τοῦ θρόνου
τούτου καὶ οὕτως εὐρί-
σκεται σχηματισμένον
φυσικώτατα, διὰ σειρᾶς συνεχοῦς τελειοποιήσεων
καὶ καλλωπισμῶν, τὸ εὐρύ *panneggiamento* ἢ
ὁ θόλος ὁ ὅποιος θὰ καταστή τῶρα πλέον ἢ ἀνα-
πόσπαστος κορωνὶς τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος.

Ἡ μορφή τοῦ Λουδοβίκου ΙΑ'. ἀπετυπώθη
πρώτη ἐπὶ τοῦ πολυσυνθέτου ἐκείνου ἀπόπτου
(*fondo*), τὸ ὅποιον δὲν ἔλαβε τὴν τελείαν του
λάμπριν εἰμὴ ἐπὶ τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ Η'.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

Μετάφρασις Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ

Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΝΑ οἱ χριστιανοὶ τῶν πρώτων
αἰώνων, ἠρέσκοντο εἰς ἡδείας
καὶ γελαστὰς παραστάσεις τοῦ
θανάτου, τοῦναντίον οἱ Μεσαι-
ωνικοὶ ἡμῶν πρόγονοι καὶ οἱ
τῆς Ἀναγεννήσεως συχνάκις
ἀπεικόνισαν αὐτόν, ὅτε μὲν ἀναγλύφοντες ἐπὶ
τῆς τυμβείας πλατῆς τὸν νεκρὸν ἀποσυντεθειμέ-
νον, ἢ τὸν σκελετὸν αὐτοῦ, ὅτε δ' ἐπεκαλοῦντο
ἐπιβίωσιν τῶν νεκρῶν, ἐκτελούντων ἐπικηδεῖον
ὄρχησιν πρωτοστατοῦντος τοῦ θανάτου· ἄλλοτε
δὲ παρίστων κρανία καὶ πρόσωπα σεσηπυῖα, γε-
γλυμμένα ἐν ταῖς ραξὶ τοῦ κομβολογίου, μὲ τὴν
ἐπιγραφὴν «*momento mori*».

Οἱ ζωγράφοι τέλος (μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ πε-
ριώνυμος διὰ τοιαύτας ἀναπαραστάσεις *Hol-
bein*), ἠρέσκοντο νὰ ζωγραφίσωσι τοὺς θριαμ-
βους τοῦ θανάτου, ἀναμνησκόντες τὴν ἀρχαίαν
τῶν Μοιρῶν παράδοσιν, προσαγρόζοντες ταύτην
εἰς τὰς χριστιανικὰς ἰδέας.¹⁾

Σήμερον ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐπισύρωμεν τὴν προ-
σοχὴν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ἐπὶ τῶν ἐξῆς
δύο εἰκόνων: Ἐν τῇ στοχῇ τῶν ὠραίων τεχνῶν
τῆς Βιέννης εἶδον περιεργον εἰκόνα ἐνὸς τῶν ἀρ-
χεοτύπων Ἰταλῶν ζωγράφων: τοῦ Οὐτσέλλου. Ὁ
θάνατος τοποθετημένος ἐπὶ ὑψηλοῦ ἀρματος κε-
κοσμημένος διὰ στεφανῶν καὶ κρανίων, καὶ ἐλ-
κόμενος ὑπὸ βοῶν ὁρεπάνῳ κόπτει γαληνίως
τὴν ἀγέλην τῶν βροτῶν, καὶ ἐν τῇ διόδῳ αὐ-
τοῦ ἀφίνει πολυἀριθμὰ πτώματα: ἐπισκόπους,
βασιλεῖς, εὐπατρίδας, χωρικοὺς κ.τ.λ.

Καὶ ἐν Παλέρμῳ, εἶδον ἐν τῷ ἀνακτόρῳ *Sé-
lafani*, ἐτέραν εἰκόνα τῆς Ὁλλανδικῆς Σχολῆς
τοῦ XV αἰῶνος· ὁ Θάνατος ἐν μορφῇ σκελετοῦ,
ἐπιβαίνων μεγάλου κέλῃτος ἱππάζεται ἐπὶ τῶν
θνητῶν, οἵτινες κεῖνται ἐν σωρείᾳ συντετριμ-
μένοι.

Παρίσιοι.

Π. Ν. ΔΙΒΑΡΗΣ

1) Ὁρα «Πινακοθήκη» Τόμος Α', σελὶς 131.

ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

“ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,”

Προθεσμία ἀποστολῆς ποιημάτων μέχρι

τῆς 1ης Δεκεμβρίου ἔ. ἔ.